

Teoria Social, Econòmica i Política en Arqueologia

2015/2016

Codi: 100724

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OB	2	2

Professor de contacte

Nom: Jordi Cortadella Morral

Correu electrònic: Jordi.Cortadella@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Equip docent

Vicenç Lull Santiago

Prerequisits

Es recomana que l'alumnat tingui uns coneixements previs de detall en Prehistòria i Història en general, des de l'Antiga fins a la Contemporània. Igualment, es desitja un lleuger coneixement dels pensaments crítics actuals, moderns i postmoderns, científics i filosòfics.

Objectius

L'assignatura pretén ser un escenari de debat sobre com operen els factors econòmics, socials i ideològics que generen i gestionen el coneixement arqueològic, com a correlat del coneixement mateix a través de la història.

En primer lloc, es tractaran quines són les bases del coneixement, en tant substrat onto-epistèmic que permet establir els àmbits en què es mou l'explicació científica i les interpretacions hermenèutiques i, en segon lloc, es pretén analitzar les propostes radicals i alternatives en arqueologia, des de l'arqueologia marxista fins a les teories indigenistes, *queer* i arqueologies del gènere.

Competències

- Contextualitzar els conceptes de la teoria arqueològica i el seu origen, i distingir els principals debats epistemològics i metodològics en les ciències socials.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar críticament les fonts i els models teòrics.
2. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari.

3. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional.
4. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats.
5. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
6. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
7. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.

Continguts

S'exposaran les directrius teòriques i l'estructura metodològica de la disciplina arqueològica i es revisarà el desenvolupament històric de les arqueologies socials crítiques i de la postmodernitat:

- 1) Introducció. Comprensió *versus* explicació.
- 2) Els filòsofs de la sospita: Marx, Nietzsche i Freud.
- 3) Marxisme, estructuralisme i post-estructuralisme.
- 4) Les arqueologies marxistes. Fonaments i categories epistemològiques.
- 5) Propostes metodològiques de l'arqueologia marxista.
- 6) Referents postmoderns: Husserl, Heidegger i Wittgenstein.
- 7) El desig, el poder, la hermenèutica i la deconstrucció: Deleuze, Foucault i Derrida.
- 8) Postmodernisme i arqueologia: l'arqueologia contextual, simbòlica i postestructural.
- 9) Altres arqueologies: teories del gènere en arqueologia, arqueologies queer, arqueologia del paisatge i etno-arqueologia.
- 10) La teoria arqueològica avui.

Metodologia

L'assignatura es compon de classes teòriques i seminaris. A les classes teòriques s'introduiran els continguts centrals de cadascun dels temes, tot relacionant els diferents corrents teòrics amb el seu context històric i les problemàtiques que miren de resoldre.

En els seminaris es faran treballs en equip d'anàlisi d'aplicacions teòriques en la pràctica de l'arqueologia.

A banda d'aquests seminaris, es desenvoluparan treballs en grup dedicats a corrents teòrics actuals en arqueologia, en els quals es pretén obrir debats i forums de treball conjunt en relació amb els enfocaments teòrics del present en arqueologia.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	47	1,88	1, 2
Tipus: Supervisades			
Pràctiques en aula - seminaris de debat	25	1	1, 2, 3, 4, 6, 7
Tipus: Autònomes			

Avaluació

L'assignatura serà avaluada mitjançant: treballs individuals i en grup, comentaris de text o documentals, presentacions públiques, discussió en fòrums i participació en conferències.

El sistema d'avaluació s'organitza en 4 mòduls ordinaris i un d'extraordinari (reavaluació), cadascun dels quals tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

- Mòdul de presentacions i lliurament de treballs: en aquest mòdul s'avaluaran els treballs presentats durant el curs amb un pes global del 40%.
- Mòdul de presentacions i discussions de textos en aula (seminari/fòrum), amb un pes global del 40%
- Mòdul d'assistència a conferències i activitats científiques, amb un pes global del 10 %
- Mòdul d'assistència i participació en el àmbit de l'aula, amb un pes global del 10 %.
- Mòdul de proves escrites presencials, només en els casos que calgui fer una reavaluació d'alguna de les parts.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Entrega de treballs escrits	50	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Presentacions i participació activa a classe	30	0	0	1, 2, 4, 6, 7
proves teòriques	20	3	0,12	1, 6, 7

Bibliografia

- AAVV (2000). Queer Archaeologies. World Archaeology, vol.32 (2),
- Anderson, P. (2000), Los orígenes de la postmodernidad. Anagrama, Barcelona.
- Bate, L. (1998). El proceso de investigación en arqueología, Crítica, Barcelona.
- Castro, P. et al (1996). "Teoría de las Prácticas Sociales", Complutum Extra, 6 (II): 35-48.
- Castro, P. V., Gili, S., Lull, V., Mico, R., Rihuete, C., Risch, R. i Sanahuja, M^a. E. (1998). "Teoría de la producción de la vida social. Un análisis de los mecanismos de explotación en el sudeste peninsular (3000-1550 cal ANE)". Boletín de Antropología Americana, 33: 25-78.
- Conkey, M. i Spector, J. (1984). "Archaeology and the study of gender". Hays-Gilpin, K. i Whitley, D.S. (ed.). Advances in Archaeological Method and Theory , 7:1-38.
- Foucault, M. (1979). Microfísica del poder. Las ediciones de La Piqueta, Madrid.
- Foucault, M. (1988). La arqueología del saber. Siglo XXI, México.
- Hodder, I. (1987). "La arqueología en la era post-moderna", Trabajos de prehistoria, 44: 11-26.
- Hodder, I. (1988). Interpretación en arqueología. Corrientes actuales. Crítica, Barcelona.

- Hodder, I. (ed.) (1991). "Post-modernism, Post-structuralist and Post-processual Archaeology", a Appadurai, A., *The Meanings of Things. Material Culture and Symbolic Expression*. Unwin Hyman: 64-78.
- Jameson, F. (1991). *El posmodernismo o la lógica cultural del capitalismo avanzado*. Paidós, Barcelona.
- Lyotard, F. (1996). *La posmodernidad explicada a los niños*. Gedisa. Barcelona.
- Lull, V. (2007). *Los objetos distinguidos. La arqueología como excusa*. Ed. Bellaterra. Barcelona 2007.
- Lull, V. (2005). "Marx, producción, sociedad y arqueología". *Trabajos de Prehistoria*, 62 (1): 7-26
- Lumbreras, L. (1974). *La Arqueología como Ciencia Social*. Ediciones Hístar, Lima.
- Marx, K. 1844 (1968). *Manuscritos: economía y filosofía*. (Traducción de Francisco Rubio Llorente). Alianza Ed. (Madrid 1968).
- Marx, K. 1857 (1989). *Introducción a la crítica de la Economía Política*. (Traducción de Marat Kuznetsov). En Marx, Engels, Lenin: *Obras*. Ed. Progreso (Moscú 1989: 178-208)
- Marx, K. i Engels, F. 1845-46 (1970). *La Ideología Alemana*. (Traducción de W. Roces). Ed. Grijalbo. Barcelona.
- McGuire, R. H. (1992). *A Marxist Archaeology*, Academic Press.
- Micó, R. (1998). "Arqueología teórica o només arqueología". *Cota Zero*, 14: 19-29.
- Narotzky, S. (1995). *Mujer, Mujeres, Género. Una Aproximación Crítica al Estudio de las Mujeres en las Ciencias Sociales*, CSIC. Madrid.
- Shanks, M. i Tilley, C. (1987). *Re-constructing Archaeology. Theory and Practice*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Shanks, M. i Tilley, C. (1987). *Social Theory and Archaeology*. Polity Press, Cambridge.
- Tantaleán, H. i Aguilar, M. (ed) (2012) *La Arqueología Social Latinoamericana: de la teoría a la praxis*. Universidad de Los Andes.
- Trigger, B. G. (1992). *Historia del pensamiento arqueológico*. Crítica, Barcelona.